

Ainevaldkond „Kunstiained“

1. Kunstipädevus

Kunstipädevus seostub kultuurilise teadlikkusega, hõlmates põhiteadmisi Eesti ja Euroopa kultuurisaavutustest ning maailma kultuurilise mitmekesisuse mõistmist. Kunstipädevus tähendab oskust väärtustada loomingulisi saavutusi visuaalsetes kunstides ja muusikas. Kunstipädevus sisaldab kriitilis-loovat mõtlemist, mitmekesisist eneseväljendusoskust, isikupära väärtustamist ning valmisolekut leida värskaid lahendusi muutuvates oludes.

Gümnaasiumi lõpetaja:

- 1) peab kunsti ja muusikat elu loomulikuks osaks ning mõistab esteetiliste tegurite olulisust igapäevaelus;
- 2) avastab ning väärtustab kunstide mitmekesisust ja muutumist ajas, kohas ja erinevates kultuurides;
- 3) mõtleb ning tegutseb kultuurimaastikul informeeritult ja kriitiliselt ning väljendab oma seisukohti ja emotsioone;
- 4) teostab loomingulisi ideid enesekindlalt ning asjatundlikult, väärtustab kaaslaste erinevaid ideid ja lahendusi;
- 5) võrdleb kultuuride sarnasusi ja erinevusi ning väärtustab neid;
- 6) tunnetab ennast kultuuritraditsioonide kandjana.

2. Ainevaldkonna õppeainete kohustuslikud kursused

Ainevaldkonda kuuluvad kunst ja muusika.

Kunstiainete kursuste arv on järgmine:

Kunst - 2 kursust

Muusika - 3 kursust

3. Ainevaldkonna kirjeldus

Kunstivaldkonna aineid ühendab kultuurilise mitmekesisuse tundmaõppimine ning väärtustamine, rahvusliku ja kohaliku kultuuritraditsiooni edasikandmine ning kultuurilise ja rahvusliku identiteedi kujundamine. Kunstides õpitakse tundma kultuuride arengut, nähtusi ja suundumusi, kunstiliikide, -stiilide jm vastastikuseid mõjutusi, varasemate ajastute kunstiloomingu suhestumist tänapäevaga ning aktuaalsete temade käsitlemist kunstide kaudu.

Valdkonna ainetes pööratakse tähelepanu sotsiaalsete, eetiliste ja esteetiliste väärtushoiakute kujundamisele ning toetatakse avatud ja kriitilist suhtumist erinevatesse kultuurinähtustesse. Kunstiainetes eeldatakse ning võimaldatakse õpilase aktiivset osalust kunstitegevustes, mille kaudu arendatakse mõtte- ja tundemaailma, taju, loovust ning analüüsivõimet. Toetudes teadmistele ja oskustele, rakendatakse loomingulisi võimeid ning mõtestatakse iseenda ja kunstide rolli ühiskonnas.

Õppekäigud muuseumidesse ning kontserdi- ja näitusekülastused toetavad kultuuripärandi ja nüüdisaegse kultuuri väärtustamist ning kujundavad vastutustunnet selle hoidmise ja kaitsmise eest.

4. Üldpädevuste kujundamine ainevaldkonna õppeainetes

Kunstides kujundatakse väärtuspädevust omakultuuri, Euroopa ja maailma kultuuripärandi tundmaõppimisega ning selle seoseid nüüdiskultuuriga. Taotletakse kultuuri jätkusuutlikkuse mõistmist.

Õpipädevuses tähtsustub oskus kasutada ainespetsiifilist keelt info vastuvõtuks, tõlgendamiseks, edastamiseks ja talletamiseks. Oluline on kriitilis-loova mõtlemise kujundamine. Toetatakse erinevate õpistrateegiate kasutamise oskust töid kavandades, tehes ning analüüsides.

Enesemääratluspädevust kujundatakse loovülesannetes antava tagasiside ning õpilase eneseanalüüsi kaudu. Kultuuriliste ja sotsiaalsete teemade käsitlemisel kujundatakse personaalset, sotsiaalset ja kultuurilist identiteeti. Kujundatakse valmisolekut end kunstivahendite kaudu väljendada ning luuakse eeldused elukestvaks tegelemiseks kunstidega.

Ettevõtlikkuspädevust kujundatakse kunstialaste praktiliste tegevuste kaudu, milles tähtsustub ideede genereerimine, olemasolevate ressursside hindamine, eesmärkide püstitamine ning tegevuse kavandamine ja lõpule viimine. Tähtis on iga üksikisiku initsiatiiv ja panus rühmatöösse ning vastutus oma valikute, otsustuste ja endale võetud kohustuste eest.

Sotsiaalset pädevust kujundatakse kunstiainetes oma tunnete ja seisukohtade väljendamise teel. Oluline on arvestada kaaslaste ideid, valmisolek neid ühises tegevuses edasi arendada ja ellu viia ning probleemidele lahendusi leida. See on ka oskus olla salliv erinevate arvamuste, ideede ning loominguliste lahenduste mitmekesisuse suhtes.

Suhtluspädevus väljendub suutlikkuses erinevatest infoallikatest pärinevaid tekste mõista ja tõlgendada ning ennast selgelt ja asjakohaselt väljendada nii suuliselt kui ka kirjalikult.

Matemaatikapädevuse arengut toetavad lahendusstrateegiate leidmine ja rakendamine ning lahendusideede analüüsimine.

5. Lõiming

5.1. Lõiming teiste valdkonnapädevuste ja ainevaldkondadega

Nüüdisaegsele kultuurile on olemuslik interdistsiplinaarsus. Kunstid on tihedalt seotud kõigi inimtegevuse valdkondade ning ajastu mõttemaailmaga. Inimeseks olemine, sotsiaalsed suhted ja maailm on oma erinevates avaldumisvormides kunstide aines ning seeläbi seotud kõigi ainevaldkondadega.

Kunstides on olulisel kohal õpilaste aktiivne loovtegevus. Praktiliste tööde aine on seotud nii kunstide kui ka õpilase igapäevaelu (keskkonna, aja ja ühiskonnaga) ning aktuaalsete sündmuste ja probleemidega - kasutada saab kõigis aineis õpitavat. Kunstiteoste loomiseks ja esitlemiseks rakendatakse nii traditsioonilisi kui ka tänapäevaseid tehnoloogilisi vahendeid.

Nii kunst kui ka muusika lõimuvad teiste õppeainetega, eriti sotsiaalainete, keelte ja kirjandusega. Kunstis, muusikas, kirjanduses ja ajaloo õpitakse tundma eri ajastute eetilisi ja esteetilisi tõekspidamisi ning nende seotust sotsiaalsete, majanduslike, ideoloogiliste, tehnoloogiliste jm mõjutajatega.

Muusikaõpetus ja emakeel on lahutamatud, rahvalaulude kaudu saavad õpilased tutvuda vana eesti keelega, keelevormide ja sõnavaraga. Kaasaegsete laulude kaudu tutvutakse paljude heliloojate ja luuletajate loominguga. Puututakse kokku vananenud sõnavaraga, murdesõnadega, muutunud tähendusega sõnadega, uute sõnadega – see kõik arendab emakeele kasutamisoskust ja laiendab õpilaste sõnavara. Muusikateoreetiliste ja muusikaajalooliste tekstide lugemine õpetab kasutama omandatud terminoloogiat ja mõisteid, arendab väljendusoskust. Õpilane õpib kasutama erinevaid suhtluskanaleid, areneb oskus otsida, kriitiliselt hinnata ja kasutada meedias ja internetis pakutavat teavet.

Kirjanduses toimub teksti analüüsimine ja selle mõttestamine, loetu mõistmine, oskus luua sealseid vorme omandatud teadmistega. Rahvaloomingu kaudu keele ja kultuuriruumi, oma päritolu väärtustamine. Kaunite looduskirjelduste, muusikateoste järgi kirjutamine, joonistamine või maalimine, õpilase kirjandusliku omaloomingu illustreerimine, essee või arutlus pärast näituse, kontserdi külastamist või kunstiteose, jälgimist.

Tuntud muusikute, kirjanike, kunstnike elulugudega tutvumine – selle kaudu huvitekitamine nende loominguga vastu. Muusikateatrid otseselt seotud kirjandusteostega – libretod. Referaatide, retsensioonide või uurimustöö koostamisel arvestatakse muusikaõpetuses, kunstiõpetuses ja kirjanduses sarnaseid kriteeriume.

Osa muusika teooriast toetub matemaatikas õpitule – arvude omavahelistele seostele ja murdudele. Noodivälvuste, rütmifiguuride ja pauside tähendus ja mõistmine. Geomeetriliste kujundite kasutamine noodiõpetuses (terve-, poolnoot jne). Taktimõõtude õppimisel toetutakse murdarvude tundmisele ($\frac{2}{4}$ jne). Vormiõpetus. Arendatakse seoste loomise oskust ja loogilist mõtlemist.

Kunstiõpetuses: geomeetriliste kujundite kasutamine, matemaatiline seaduspärasus, ruutsuurendus (korrutamine jagamine) ruumiliste esemete pinnalaotused, matemaatilised terminid proportsioonide seletamisel. Figuri ülesehitamine geomeetriliste vormide abil.

Muusika kuulamisel, muusikateoste mõistmisel on oluline teada ajastu tausta, tolleaegseid kombeid, eluviisi, väärtushinnanguid jne. Elulugude käsitlemisel taas ajalooline taust. Oluline on ajastu tundmine läbi kultuuri ja muusika, orienteerumine ajas, oskus leida selle kirjeldamiseks fakte, teha järeldusi, anda hinnanguid. Sageli tutvutakse läbi muusikateoste

ajalooliste sündmuste või ajalooliste isikutega. Ajaloos õpitava illustreerimine. Ajalooliste stiilide kasutamine disainis.

Kehalise kasvatusena lõimumise tulemusena õpib õpilane tunnetama ja väljendama nii muusika sisu, meloodiat, tempot, rütmi, dünaamikat ja vormi liikumise kaudu. Oskus väljendada muusikapala karakterit. Loovuse, spontaansuse ja improvisatsiooni oskuse arendamine toimub läbi liikumisharjutuste ja mängude.

Kunsti kaudu toimub oma loomingulise potentsiaali tunnetamine, arendamine ning maitse kujundamine. Üheks muusikakuulamise meetodiks on muusikapala karakteri, sisu ja meeleolu väljendamine läbi kunsti (joonistamine). Teostest rääkimine toetab oma seisukohtade ja väärtushinnangute kujundamist, arendab tolerantsust, arutlusoskust, kriitilist mõtlemist, julgust ennast ja oma mõtteid väljendada, fantaseerida, loovalt mõelda.

Loodusõpetusega lõimingus toimub kuuldu muusikapalas looduse kajastamise edasi andmine jutustuse kaudu.

Uurimustööde ja referaatide koostamisel on oluline info hankimise vajadus internetist. Eesti keelne internet on võrreldes inglise, saksa või venekeelse internetiga palju tagasihoidlikum ja seepärast on õpilaste võõrkeele oskus siin üpris asjakohane ja hädavajalik. Võõrkeelsete laulude kaudu teadmiste omandamine erinevatest kultuuridest ja traditsioonidest. Laulmine ja muusika kuulamine aitavad kaasa võõrkeelte häälduse ja sõnavara omandamisele.

Lõimingus inimeseõpetusega annab muusika võimaluse oma tunnete väljendamiseks, arvamuste esitamiseks ja põhjendamiseks ning õpetab avaldama arvamust teiste tundeid ja väärtushinnanguid riivamata. Muusikaõpetus aitab nähe Eesti kohta maailmas, armastama, hoidma ja väärtustama oma maad. Kasvatab lugupidavat suhtumist rahvakultuuri ja traditsioonidesse (laulupeod). Õpetab mõistma inimesi ning nende valikuid teatud ajaetapil – miks üks sai kuulsaks eluajal, teine oli aastateks unustatud. Õpilasel on võimalus õppida ennast ja oma võimeid tundma läbi laulmise, pillimängu, kirjaliku töö ja arutluste kaudu ning leidma lahendusi toimetulemiseks.

Lõimingus geograafiaga toimuvad õppekäigud väljapoole kooli, nt. kontserdi külastused. Erinevate rahvaste muusika ja kunstiga tutvumine, alustades naabermaadest, liikudes edasi Euroopa riikidesse. Eesti asend Euroopas, meie muusika ja kultuuri maine Euroopas, Eesti rahvusvaheliselt tuntumad heliloojad, muusikud ja kunstnikud lõimuvad geograafias õpituga.

Lõimingus bioloogiaga saavad õpilased teadmised inimese ehitusest, meie organitest ja nende funktsioonidest. Pärilikkus, geenid ja andekus. Meie areng seoses vanuse muutumisega ja füüsilise sekkumisega (häälemurre, kastreerimine), keha proportsioonide muutumine. Keha tunnetamine, kõri asendi mõju hääletämbri, rinnakorvi muutumine võimsaks resonaatoriks, õige hingamine, väliskeskkonna mõjud häälele ja häälehoid. Kuulmismeel, kuulmishäirete ennetamine.

Seoste loomine füüsikatunnis õpitud teemadega (periood, sagedus, võnkumiste avaldumine looduses, elekter).

Füüsilised nähtused atmosfääris, värvusperspektiiv, värviõpetus- värvuste segunemine, valgus ja varjud

Seos keemia ja kunstiõpetusega: kunstivahendite omadused, värvide koostis.

Ühine on maailma kultuurilise mitmekesisuse teadvustamine ja väärtustamine, isiklike seisukohtade väljendus- ja põhjendusoskuste kujundamine ning salliv suhtumine kaaslaste eriarvamustesse ja loomingulistesse katsetustesse.

Kunstiainetes on võimalik teha koostööd teiste ainete ja ainevaldkondade piire ületavate õppeprojektide kaudu.

5.2. Läbivad teemad

Kunstiainetes on võimalik kaasata kõiki läbivaid teemasid, kuigi mõnega on seotus tugevam.

Tutvumine Eesti, Euroopa ja maailma kultuuripärandiga, kultuuri rolli teadvustamine igapäevaelus, avatud ja lugupidava suhtumise kujundamine erinevatesse kultuuritraditsioonidesse ning nüüdisaja kultuurinähtustesse on seotud läbiva teemaga „Kultuuriline identiteet”. Olulisel kohal on uute ideede, isiklike kogemuste ja emotsioonide loominguline väljendamine ning väärtustamine. Selles on tähtsal kohal noorte endi osalemine/esinemine laulupidudel, muusikaüritustel ja õpilastööde näitustel.

Teema „Väärtused ja kõlblus” on seotud erinevate väärtussüsteemide ja nende seoste tundmaõppimisega ajaloolis-kultuurilises kontekstis ning isiklike väärtushoiakute ja kõlbeliste tõekspidamiste kujundamisega. Oluline on valmisolek respektierida erinevaid arvamusi, üksteist toetada ja julgustada tegevusi kavandades ning korraldades.

Teemaga „Teabekeskond” on seotud vajaliku info leidmine muusika ja kunsti kohta ning selle kriitiline analüüs. Tutvutakse andmebaasidega, meediakeskkonna võimaluste ja ohtudega ning autorikaitse küsimustega.

Teema „Tehnoloogia ja innovatsioon” toetab muutuvast tehnoloogilises elu-, õpi- ja töökeskkonnas toimetuleva inimese kujunemist. Eelkõige on see seotud kunstidele omaste praktiliste loovtegevustega, kus kasutatakse erinevaid oskusi ja vahendeid ning leiutatakse ja katsetatakse uusi tehnoloogiaid/tehnikaid; õppeülesandeid täites ning esitledes rakendatakse nüüdisaegseid tehnilisi ja tehnoloogilisi vahendeid ning võtteid.

Teema „Elukestev õpe ja karjääri planeerimine” on kunstides seotud oma võimetest ja huvidest lähtuvalt sobiva kunsti-/muusikaharrastuse leidmisega. Oma võimete ja huvide teadvustamine ja arendamine. Tutvutakse kunstide erinevate väljunditega igapäevaelus ning kunstidega seotud elukutsetega. Õpilasi julgustatakse kujundama ja väljendama oma seisukohti ühiskonnas toimuvate protsesside kohta ning katsetama oma ideede arendamist ja elluviimist. Vastutusvõime, enesekriitika arendamine läbi kollektiivse tegevuse.

Teema „Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus” võimaldab kunstiainete kaudu parandada õpilase enesehinnangut ning tunnustada kõiki õpilasi. Kool toetab ülekoolilistest, maakondlikest ja riiklikest võistlustest, näitustest ja kontsertidest osavõtmist ning esinemisvõimaluste pakkumist. Esinemisjulguse ja väljendusoskuse arendamine toimub läbi kunstiainete. Ülekooliliste aineülesannete projektide kaudu õpitakse kavandama tegevusi ning arvestama kogukonna vajadusi, rakendades eesmärgi ellu viies kunstilisi vahendeid. Kunstides julgustatakse kujundama ja väljendama oma seisukohti ühiskonnas toimuvate protsesside kohta. Vastutusvõime, enesekriitika arendamine läbi kollektiivse tegevuse.

Teema „Keskond ja jätkusuutlik areng“ on seotud loodusliku ja kultuurilise mitmekesisuse ning jätkusuutlikkuse väärtustamisega. Tähtsal kohal on sotsiaalne aktiivsus - seisukohtade ja hoiakute väljendamine kunstialaste tegevuste kaudu. Tähelepanu pööratakse erinevate keskkondade, sh sotsiaalse keskkonna toimimisele, inimtegevuse mõjule keskkonna arengus ning keskkonnaprobleemide lahendamisel. Hooliv keskkonna visuaalne ja heliline kujundamine.

Kunstiainetes teadvustatakse kunstitegevuste emotsionaalselt tasakaalustavat mõju, millest võivad kujuneda püsivad harrastused. See lõimub nii elukestva õppe põhimõtte teadvustamise kui ka läbiva teemaga „Tervis ja ohutus“. Kunstiainetes kasutatakse paljusid materjale, töövahendeid ja instrumente, mille puhul tuleb järgida ohutuse ning otstarbekuse printsiipe. Muusikas tegeletakse hääletervishoiu, hääle säästliku kasutamise teemaga.

Muusika

1. Üldalused

1.1. Õppe- ja kasvatuseesmärgid

Gümnaasiumi muusikaõpetusega taotletakse, et õpilane:

- 1) väärtustab muusikat kui olulist osa inimkonna kultuurist; teadvustab ennast rahvuskultuuri kandjana;
- 2) tunnetab muusika potentsiaali ning näeb selle rakendamise võimalusi nii enese elu ja tegevuse kui ka kommunikatsiooni, ümbritseva maailma mõtestamise, mõjutamise ning kujundamise vahendina;
- 3) osaleb muusikaelus ning kujundab valmisoleku elukestvaks muusikaharrastuseks;
- 4) mõistab ja väärtustab kooriliikumise ning laulupidude sotsiaal-poliitilist olemust ja muusikahariduslikku tähendust;
- 5) rakendab ning arendab musitseerimise kaudu oma teadmisi, muusikalisi võimeid ja oskusi;
- 6) valdab põhiteadmisi ajastute ja maade muusikast ning kultuuride arengust;
- 7) rakendab loovust muusikalises eneseväljenduses;
- 8) arvestab kaaslasi ning väärtustab koostööd;
- 9) oskab muusikat kriitiliselt kuulata, analüüsida ja tõlgendada ning selle üle arutleda;
- 10) teadvustab ja järgib intellektuaalse omandiga kaasnevaid õigusi ja kohustusi; kasutab nüüdisaegseid infotehnoloogiavahendeid.

1.2. Õppeaine kirjeldus

Õppeaine koostisosad on:

- 1) musitseerimine ja omalooming;
- 2) muusika kuulamine ja muusikalugu;
- 3) õppekäigud.

Muusika õpetamisega gümnaasiumiastmes taotletakse tasakaalustatud isiksuse eetilise-esteetiliste väärtushinnangute kujundamist ning tunde- ja mõttemaailma rikastamist. Olulisel kohal on musitseerimine: õpilase isikliku suhte teadvustamine ja süvendamine muusikaga - laulmise ja pillimänguga, omaloominguliste katsetuste julgustamine ning toetamine põhikoolis omandatud muusikalist kirjaoskust rakendades. Eriliselt tähtsustatakse ja teadvustatakse ühislaulmist ning koorilaulu kui rahvuslikku kultuuritraditsiooni.

Erinevate ajastute muusika kuulamise kaudu kujundatakse teadlikku ja kriitiliselt mõtlevat muusikakuulajat ning kontserdikülastajat. Muusikat kuulates ja muusikaloos tutvustatakse eri ajastute väljendusvahendeid, stiile, heliloojaid ja interpreete ning arutletakse nende üle.

Kontserdielu elavdamise seisukohalt on otstarbekas koostöö kohaliku muusikakooliga, samuti külalisesinejate kutsumine kooli ja oma õpilastele esinemisvõimaluste pakkumine. Õpilaste silmaringi avardavad ja muusikalist maitset kujundavad õppekäigud kontsertidele, teatritesse ning muusikaga seotud paikadesse: muuseumidesse, stuudiosse, kõrgkoolidesse jms.

1.3. Gümnaasiumi õpitulemused

Gümnaasiumi õpitulemused kajastavad õpilase rahuldavat saavutust.

Gümnaasiumi lõpetaja:

- 1) on omandanud valmisoleku muusikaliseks tegevuseks; osaleb võimaluse korral koolikooris ja/või erinevates vokaal-instrumentaalkoosseisudes ja kohalikus muusikaelus;
- 2) rakendab oma võimeid ja oskusi muusikalistes tegevustes, kasutades omandatud muusika-teoreetilisi teadmisi; oskab kuulata ja arvestada kaaslast;
- 3) on omandanud ülevaate erinevate ajastute üldkultuurilisest taustast ning oskab luua seoseid nende ajastute ning tänapäeva muusikakultuuriga;
- 4) teab kuulatud muusikanäidete põhjal erinevate ajastute põhilisi tunnuseid, olulisemaid žanreid ja vorme ja oskab neid omavahel võrrelda;
- 5) väljendab kuulatud muusika kohta oma arvamust ning võrdleb, analüüsib ja argumenteerib, toetudes teadmistele ning muusika oskussõnavarale;
- 6) oskab leida muusikaalast infot erinevatest teabeallikatest; oskab koostada referaate, kirjutada esseesid, kontserdiarvustusi, uurimistöid muusikast, kasutades nüüdisaegseid infotehnoloogiat võimalusi;
- 7) on tutvunud autorikaitse seadustega ning teadvustab intellektuaalse omandiga kaasnevat õigusi ja kohustusi;
- 8) on laulupeo traditsiooni austaja ja edasikandja laulja, tantsija, pillimängija või muusika-teadliku publikuna; väärtustab ühislaulmist kui rahvuslikku kultuuritraditsiooni.

1.4. Õppetegevus

Õppetegevust kavandades ja korraldades:

- 1) lähtutakse õppekava alusväärtustest, üldpädevustest, õppeaine eesmärkidest, õppesisust ja oodatavatest õpitulemustest ning toetatakse lõimingat teiste õppeainete ja läbivate teemadega;
- 2) taotletakse, et õpilase õpikoormus (sh kodutööde maht) on mõõdukas, jaotub õppeaasta ulatuses ühtlaselt ning jätab piisavalt aega puhata ja huvitegevustega tegelda;
- 3) võimaldatakse õppida individuaalselt ning üheskoos teistega (iseseisvad, paaris- ja rühmatööd), et toetada õpilase kujunemist aktiivseks ning iseseisvaks õppijaks, kes arvestab kaaslasti ning väärtustab koostööd;
- 4) kasutatakse diferentseeritud õppeülesandeid, arvestades sealjuures õpilaste individuaalsust;
- 5) rakendatakse nii traditsioonilisi kui ka tänapäevaseid infotehnoloogiatel põhinevaid õpikeskkondi ning õppematerjale ja -vahendeid;
- 6) laiendatakse õpikeskkonda: õppekäigud kontsertidele, teatritesse, muuseumidesse, stuudiosse, muusikakoolidesse, looduskeskkonda, näitustele, raamatukogudesse jne;
- 7) kasutatakse mitmekesist ja tänapäevast õppemetoodikat;
- 8) planeeritakse tunniplaani osana koorilaulutunnid, mida arvestatakse õpetaja põhikoormust määrares;
- 9) leitakse võimalusi tunnivälise muusikaringide tegevuseks (solistid, ansamblid, orkestrid jm);
- 10) arvestatakse võimaluse korral õpilaste valikutega/ettepanekutega õppetöö kavandamisel ning kaasatakse õpilasi erinevate ürituste korraldamisel.

Gümnaasiumi õppetegevused on:

- 1) ühe- ja mitmehäälne laulmine;
- 2) vokaalsete võimete kujundamine;
- 3) muusika kuulamine, vestlused/arutelu ja kirjalikud tööd muusikast;
- 4) teadmiste ja muusikalise kirjaoskuse rakendamine muusitseerimisel ja muusika kuulamisel;
- 5) iseseisva muusikalise eneseväljenduse ja esinemisioskuse toetamine ning soodustamine;
- 6) pillimängu rakendamine muusitseerides;
- 7) õppekäigud (sh virtuaalsed).

Gümnaasiumis pööratakse tähelepanu individuaalsete oskuste arendamisele, isikupärase mõtlemise süvendamisele ning õpilaste sotsiaalsete oskuste rakendamisele muusikalistes

tegevustes, kasutades mitmekesiseid õppevorme ning -meetodeid. Klassitunnis laudakse nii ühe- kui ka mitmehäälselt (ühislaul), koolikooris kolme- või neljahäälselt. Rakendatakse põhikoolis õpitud pillimänguoskusi (Orffi instrumentarium, plokkflööt, 6-keelne väikekannel, akustiline kitarr) ning avardatakse musitseerimisvõimalusi nii individuaalselt kui ka erinevates pillikoosseisudes. Muusikalises omaloomingus innustatakse õpilasi loomingulisi ideid ellu viies kasutama nii traditsioonilisi kui ka erinevaid multimeedia vahendeid. Muusikat kuulates tähtsustub kuulnud muusika põhjal oma arvamuse väljendamine ning selle argumenteeritud põhjendamine nii suuliselt kui ka kirjalikult, toetudes teadmistele ja muusika oskussõnavarale. Nii muusikatunnis kui ka klassi- ja koolivälises tegevuses (koorid, solistid, erinevad pillikoosseisud jm) kujundatakse õpilaste isikupärast esinemisostust ja ettevõtlikkust tegevusi planeerides ning korraldades. Silmaringi ja teadmiste avardamiseks käiakse kontsertidel, muusikaetendustel ja õppekäikudel, mida võimaluse korral seostatakse kursuse teemadega.

1.5. Füüsiline õpikeskkond

1. Kool võimaldab järgmiste vahendite kasutamise: naturaalklaver ja klaveritool, süntesaator, akustiline kitarr, muusikakeskus HI-FI, noodijoonestikuga tahvel, noodipuldid, rändnoot, astmetabel, klaviatuuritabel, internetiühenduse ja helikaardiga arvuti ning noodistusprogramm ja MIDI salvestusprogramm.
2. Kool korraldab õpet ruumis, kus on võimalik kasutada rühmatööd ja liikumiseks vajalikke pindu.
3. Kool võimaldab koostöös Otepää muusikakooliga instrumentariumi (Orffi instrumentarium, plokkflöödid, 6-keelsed väike-kanded, akustilised kitarrid) õpilastele musitseerimiseks.
4. Kool võimaldab fonoteegi (CD-d, DVD-d, VHS-d) kasutamise.

1.6. Hindamine

Õpitulemusi hinnates lähtutakse gümnaasiumi riikliku õppekava üldosa ja teiste hindamist reguleerivate õigusaktide käsitlusest.

Muusikaõpetuses annab hindamine tagasisidet õpilase võimekuse ja tema individuaalse arengu kohta, on lähtekoht järgneva õppe kujundamisele ning stimuleerib ja motiveerib õpilast parematele tulemustele ja enesearendusele.

Hinnatakse õpilase teadmiste ja oskuste rakendamist muusikalistes tegevustes, arvestades ainekavas taotletavaid õpitulemusi. Hindamine sisaldab kõiki muusikaõpetuse komponente: musitseerimist (laulmist, pillimängu, omaloomingut), muusika kuulamist ja muusikalugu, väljendusostust kirjalikes ja suulistest aruteludes ning aktiivsust õppetöös ja -käikudel. Kirjalikke ülesandeid hinnates arvestatakse eelkõige töö sisu, kuid parandatakse ka õigekirjavead, mida hindamisel ei arvestata. Õpilase aktiivset osalemist koolikooris, silmapaistvat esinemist kooliüritustel ning kooli esindamist konkurssidel ja võistlustel võib arvestada õppetegevuse osana koondhindamisel.

Õpitulemusi hinnatakse numbriliste hinnetega. Õpitulemuste kontrollimise vormid peavad olema mitmekesised ning vastavuses õpitulemustega. Õpilane peab teadma, mida ja millal hinnatakse, mis hindamisvahendeid kasutatakse ning mis on hindamise kriteeriumid.

2. I kursus „Muusika kujunemine ja väljendusvahendid“

Õpitulemused

Kursuse lõpul õpilane:

- 1) on teadlik oma muusikalistest võimetest ning oskustest laulmises, pillimängus ja omaloomingus;
- 2) oskab muusikanäidete põhjal võrrelda keskaja, renessansi, baroki ja klassitsismi muusikat ning oma arvamusi argumenteeritult põhjendada;
- 3) väljendab oma arvamust muusikast ja analüüsib külastatud muusikaüritusi (võimaluse korral siduda muusikaloo teemadega), rakendades varasemaid teadmisi ja muusikaalast sõnavara.

Õppesisu

Musitseerimine (laulmine, pillimäng, omalooming)

Laulud vokaalsete võimete, esinemisoskuse ning kriitilise mõtlemise arendamiseks, muusikaloo illustreerimiseks ja tundeelu rikastamiseks.

Pillimängu rakendamine ühismusitseerimisel ja muusikaloo illustreerimiseks.

Omalooming - kaasmängude loomine lauludele, muusikalised improvisatsioonid.

Muusika kuulamine ja muusikalugu

Muusika teke ja olemus. Muusika väljendusvahendid. Muusika roll vanadel kultuurrahvastel ja tänapäeva ühiskonnas.

Keskaeg. Ajastu kultuurilooline taust ja muusika väljendusvahendid. Gregooriuse laul, missa, mitmehäälsuse ja noodikirja kujunemine, rüütlikultuur.

Renessanss. Ajastu kultuurilooline taust ja muusika väljendusvahendid. Polüfoonilise muusika areng, ilmalik laul ja seltskonnamuusika, instrumentaalmuusika, reformatsioon ja muutused kirikumuusikas.

Barokk. Ajastu kultuurilooline taust ja muusika väljendusvahendid. Õukonnamuusika, ooper, oratoorium, passioon, kontsert, prelüüd ja fuuga.

Klassitsism. Ajastu kultuurilooline taust ja muusika väljendusvahendid. Sonaaditsükkel, keelpillikvartett, sümfoonia, instrumentaalkontsert, reekviem, klassikaline sümfooniaorkester, ooperi areng.

Muusikanäited järgmiste heliloojate loomingust: Monteverdi, Händel, J. S. Bach, Vivaldi, Haydn, Mozart, Beethoven jt.

Õppekäigud

1. Muusikaürituse külastamine vähemalt kord kursuse vältel ning asjakohase arvamuse avaldamine muusikalist oskussõnavara kasutades.
2. Õppekäigud muusikaga seotud paikadesse (kontserdid, muusikalavastused, kõrgkoolid, stuudiod, muuseumid, raamatukogud jne) vähemalt kord kursuse vältel.

3. II kursus „Rahvuslikkus muusikas“

Õpitulemused

Kursuse lõpul õpilane:

- 1) arendab oma muusikalisi võimeid laulmises, pillimängus ja omaloomingus;
- 2) oskab muusikanäidete põhjal võrrelda romantismiajastu muusikat varasemate ajastute muusikaga ning oma arvamusi argumenteeritult põhjendada;
- 3) oskab leida Eesti ja Euroopa muusikakultuuri seoseid;
- 4) on tutvunud eesti pärimusmuusikaga muusikanäidete varal;
- 5) väljendab oma arvamust ja analüüsib külastatud muusikaüritusi (võimaluse korral siduda muusikaloo teemadega), rakendades varasemaid teadmisi ja muusikaalast sõnavara.

Õppesisu

Musitseerimine (laulmine, pillimäng, omalooming)

Laulud vokaalsete võimete, esinemisoskuse ning kriitilise mõtlemise arendamiseks, muusikaloo illustreerimiseks ja tundeelu rikastamiseks.

Pillimängu rakendamine ühismusitseerimisel ja muusikaloo illustreerimiseks. Omalooming - kaasmängude loomine lauludele, muusikalised improvisatsioonid.

Muusika kuulamine ja muusikalugu

Romantism. Ajastu kultuurilooline taust ja muusika väljendusvahendid. Soololaul, instrumentaalsed väikevormid, programmiline muusika (sümfooniline poeem), lavamuusika (ooper, ballett, operett). Rahvuslikud koolkonnad. Hilisromantism.

Pärimusmuusika. Folkloor, regilaulu liigid, rahvapillid, rahvatantsud, uuem rahvalaul, uuemad laulumängud.

Eesti professionaalse muusikakultuuri kujunemine. Muusikaelu Eestis enne rahvuslikku ärkamisaega. Laulupidude traditsiooni kujunemine. Esimesed eesti professionaalsed heliloojad ja muusikud, esimesed sümfoonilised ja vokaal-sümfoonilised suurteosed eesti muusikas. Rahvusliku helikeele kujunemine koorimuusikas, instrumentaalmuusikas ning lavamuusikas.

Muusikanäited järgmiste heliloojate loomingust: Schubert, Chopin, Liszt, Berlioz, Verdi, Wagner, Tšaikovski, Sibelius, Grieg, R. Strauss jt.

Muusikanäited järgmiste heliloojate loomingust: Kunileid, Saebelmann, Hermann, Härma, Tärnpu, Lüdigi, Tobias, Saar, Kreek, Eller, Aav, Tubin jt.

Muusikanäited eesti pärimusmuusikast.

Õppekäigud

1. Muusikaürituse külastamine vähemalt kord kursuse vältel ning põhjendatud arvamuse avaldamine.
2. Õppekäigud muusikaga seotud paikadesse (kontserdid, muusikalavastused, kõrgkoolid, stuudiod, muuseumid, raamatukogud jne) vähemalt kord kursuse vältel.

4. III kursus „20. ja 21. sajandi muusika“

Õpitulemused

Kursuse lõpul õpilane:

- 1) süvendab oma muusikalisi võimeid laulmises, pillimängus ja omaloomingus;
- 2) on tutvunud muusikanäidete varal džässmuusika väljendusvahenditega ja eesti džassi peamiste traditsioonidega ning oskab oma arvamusi argumenteeritult põhjendada;
- 3) on tutvunud muusikanäidete varal rokk- ja popmuusika väljendusvahenditega ning oskab oma arvamusi argumenteeritult põhjendada;
- 4) oskab muusikanäidete põhjal võrrelda 20. ja 21. sajandi eesti ja lääne muusikastiile;
- 5) väljendab oma arvamust ja analüüsib külastatud muusikaüritusi (võimaluse korral siduda muusikaloo teemadega), rakendades varasemaid teadmisi ja muusikaalast sõnavara.

Õppesisu

Musitseerimine (laulmine, pillimäng, omalooming)

Laulud vokaalsete võimete, esinemisoskuse ning kriitilise mõtlemise arendamiseks, muusikaloo illustreerimiseks ja tundeelu rikastamiseks.

Pillimängu rakendamine ühismusitseerimisel ja muusikaloo illustreerimiseks.

Omalooming: kaasmängude loomine lauludele, muusikalised improvisatsioonid.

Muusika kuulamine ja muusikalugu

Muusika 20. ja 21. sajandil. Ajastu kultuurilooline taust ja muusika väljendusvahendid. Massikultuur ja kõrgkultuur. Impressionism, ekspressionism, neoklassitsism. Ülevaade 20. sajandi II poole muusikastiilidest ja -suundadest.

Eesti muusika pärast Teist maailmasõda. Muusikaelu Eestis pärast Teist maailmasõda. 20. sajandi II poole muusikasuundade peegeldused eesti koori- ja instrumentaalmuusikas. Uued suunad 21. sajandil.

Džässmuusika. Džässmuusika kultuurilooline taust ja väljendusvahendid. Sümfooniline džäss. Džässmuusika traditsioonid Eestis ja mujal maailmas.

Pop- ja rokkmuusika. Pop- ja rokkmuusika kultuurilooline taust ja väljendusvahendid, areng ja tänapäev, muusikaelu ja muusikatööstuse nüüdisaegsed suunad.

Muusikanäited järgmiste heliloojate loomingust: Debussy, Ravel, Stravinski, Schönberg, Orff, Britten, Prokofjev, Šostakovitš, Messiaen, Cage, Boulez, Reich, Glass, Gershwin jt. Muusikanäited džäss-, rokk- ja popmuusikast.

Muusikanäited järgmiste heliloojate loomingust: Ernesaks, A. Kapp, Tormis, Mägi, Tamberg, Rääts, Sumera, Kangro, Sisask, Pärt, Tüür, Tulve jt.

Õppekäigud

1. Muusikaürituse külastamine vähemalt kord kursuse vältel ning põhjendatud arvamuse avaldamine.
2. Õppekäigud muusikaga seotud paikadesse (kontserdid, muusikalavastused, kõrgkoolid, stuudiod, muuseumid, raamatukogud jne) vähemalt kord kursuse vältel.

Kunst

1. Üldalused

1.1. Õppe-eesmärgid

Gümnaasiumi kunstiõpetusega taotletakse, et õpilane:

- 1) tunnetab kunsti potentsiaali ning näeb selle rakendusvõimalusi nii enese elu ja tegevuse kui ka ümbritseva maailma mõtestamise, mõjutamise ning kujundamise vahendina;
- 2) orienteerub kunsti arenguloo põhilistes küsimustes ja etappides;
- 3) mõistab kunsti ja visuaalkultuuri seoseid ühiskondlike protsesside ning teiste valdkondadega;
- 4) tajub nüüdisaegse kunsti olemust (kontekstuaalsust, kontseptuaalsust jne) ning aktsepteerib selle mitmekesisust;
- 5) oskab uudishimulikult ning loovalt püstitada, tõlgendada ja lahendada erineva iseloomuga probleemilahenduslikke ülesandeid;
- 6) rakendab loovas eneseväljenduses erinevaid kunstilisi väljendusvahendeid ja tehnilisi võtteid;
- 7) väärtustab ning toetab uuenduslikku, inimsõbralikku ja keskkonnahoidlikku mõtteviisi.

1.2. Õppeaine kirjeldus

Gümnaasiumi kunstiõpetuse lähteülesanne on toetada õpilase tervikliku maailmapildi kujunemist, milles on oluline osa kunstiloo ja nüüdisaegse visuaalse keskkonna tundmaõppimisel. Kunsti arengut vaadeldakse laiemalt, luues seoseid kultuuri, ühiskonna ja ajaloo. Toetatakse positiivse suhtumise kujunemist kunstisse kui valdkonnasse.

Gümnaasiumi kunstiõpe loob baasi kunsti ja visuaalkultuuri vormi- ja pildikeele mõistmiseks ning kultuuride mitmekesisuse väärtustamiseks, avades üldmõisted ja kontseptsioonid. Õppes on kandev osa eri ajastute kujutamislade võrdlusel ning kirjeldusmodelite loomisel. Kunstilugu avatakse suuremate teemarühmade kaudu, vanema kunsti näiteid kõrvutatakse 20. ja 21. sajandi kunstiga. Teemapõhine käsitus võimaldab rõhutada seoseid ühiskonnas ja kultuuris toimunuga laiemalt. Tähtis on näidata ajastu kunsti seoseid üldise mõtteviisiga, esile tuua kultuuri ja elukorralduse muutumise ühiskondlikke tegureid: religiooni ja valitsemiskorra mõju ning tehnika ja majanduse arengut. Teemade kaudu käsitus aitab orienteeruda kunstivoolude paljuses, arendab tähelepanu ja vaatlemisoskust ning innustab leidma sidemeid mineviku ja tänapäeva vahel.

Nüüdisaegse kunsti, disaini, keskkonna ja virtuaalse meediakeskkonna käsitlemisel on peamine rõhk konteksti ning sõnumi analüüsil. Oluline on kunsti ja visuaalse kultuuri mõtestamine tänapäeva kultuurikontekstis. Kunsti käsitlemisel tuuakse võimalikult palju paralleele Eesti kunsti ja kultuuriga ning näiteid nende kohta.

Kunstialane loov tegevus võimaldab nautida kunsti loomist ning arendada väljendusoskust, toetab emotsionaalset ja isiksuslikku arengut. Kunstiõppe ülesanne on toetada õpilase loova mõtlemise, seoste loomise ja probleemilahenduse oskuste arenemist.

Õppesisu on jagatud tinglikult kolme plokki:

- 1) TEA! ehk sisulis-struktuuriline ülevaade (kunsti ajalugu ja olemus, nüüdiskunsti sünni ja arengusuunad);

- 2) MÕTLE! ehk temaatiline, seoseid loov ja teadmisi laiendav osa (ajastuid läbivad teemad ning võrdlused);
- 3) LOO! ehk uurimuslik, praktiline ja kinnistav osa (õppekäigud ning loomingulised ja uurimuslikud projektid).

TEA!-teemasid käsitletakse nii ajalise kui ka sisulise mahu poolest üldistatud kujul, eesmärk on luua õpilastele taustsüsteem ajastuid läbivate teemadega tegelemiseks ja nende võrdlemiseks. Ajastuid läbivaid teemasid MÕTLE!-plokis võib käsitleda nii täiesti teoreetilisel tasandil kui ka loominguliste praktiliste töödena, millele annavad teoreetilise aluse loengud ja uurimused - nende vahetõde on õpetamise metoodika küsimus. Oluline on jätta õppetöös ruumi õpilaste iseseisvatele uurimis- ja praktilistele loovtöödele ning vältida liigset loengukesksust ja teoreetilisust.

1.3. Gümnaasiumi õpitulemused

Gümnaasiumi õpitulemused kajastavad õpilase rahuldavat saavutust.

Gümnaasiumi lõpetaja:

- 1) seostab kunsti arengusuundi ja ilminguid ühiskonnaelu korralduse, religiooni, teaduse, tehnoloogia jm mõjudega; on salliv kultuurierinevuste suhtes;
- 2) tunneb visuaalse kultuuri kui valdkonna ülesehitust ja seoseid peamiste tegevusalade tasandil (kunst, arhitektuur, disain, visuaalne kommunikatsioon jne);
- 3) märkab ning mõistab kunsti ja visuaalkultuuri mõjusid ühiskonnale ning keskkonnale nii ajaloos kui ka tänapäeval;
- 4) võrdleb ja analüüsib kunstiteoseid, otsides neis vastava ajastu temaatikat, sõnumeid ning visuaalset vormikeelt; iseloomustab üldjoontes kunstiteoste ajalist ja stiililist kuuluvust;
- 5) tõlgendab ning analüüsib nüüdiskunsti teoseid ja erinevaid teostusviise (nt maal, installatsioon, video, kohaspetsiifiline kunst) ning märkab nüüdiskunsti seoseid teiste valdkondadega (nt meedia, reklaam, poliitika);
- 6) väärtustab uuenduslikku, inimsõbralikku ja keskkonnasäästlikku arhitektuuri ja disaini; analüüsib ning võrdleb esemelise keskkonna ja visuaalse kommunikatsiooni ilminguid;
- 7) püstitab iseseisvalt loomingulisi ja uurimisülesandeid ning otsib neile lahendusi, arendades kontseptsioone ja kavandades teoseid;
- 8) rakendab oma ideede väljendamiseks sobivaid visuaalseid jm kunstilisi väljendusvahendeid ning tehnilisi töövõtteid ja -vahendeid; oskab ning julgeb eksperimenteerida;
- 9) on oma loovates lahendustes eetilise, mõistab kunstniku vastutust; arvestab keskkonna- ja kultuuripärandi kaitse nõudmisi;
- 10) esitleb oma loomingut ja uurimistulemusi, kasutades ainealast terminoloogiat.

1.4. Õppetegevused

Õppetegevust kavandades ja korraldades:

- 1) lähtutakse õppekava alusväärtustest, üldpädevustest, õppeaine eesmärkidest, õppesisust ja oodatavatest õpitulemustest ning toetatakse lõimingut teiste õppeainete ja läbivate teemadega;
- 2) võimaldatakse õppida üksi ja rühmas, kasutades erinevaid õppemeetodeid ning arvestades õpilaste õpistiili;
- 3) kasutatakse mitmekesist õpikeskkonda: ateljee, loodus- ja linnakeskkond, virtuaalkeskkond, muuseumid, näitused jne;
- 4) rakendatakse praktilises loomingu- ja tegevuses nii traditsioonilisi kunstitehnikaid ja -vahendeid kui ka nüüdisaegseid info- ja kommunikatsioonitehnoloogiatel põhinevaid õppematerjale ning -vahendeid (joonistamine, maal, kollaaž, ruumilised seaded, digitaalpildid, video, performance jne);
- 5) pööratakse suurt tähelepanu õpilaste analüüsi- ja eneseväljendusvõime arendamisele: retsensioonide ja uurimistöde kirjutamine ning esitlemine, kunstiteoste ja ajastute näidete võrdlemine ning analüüsimine;
- 6) illustreeritakse õppesisu näidetega nii maailma kui ka Eesti kunstist ning eesti rahvakultuurist.

1.5. Füüsiline õpikeskkond

1. Kool korraldab valdava osa õpet klassis, kus on 500 lx päevavalgusspektriga valgustus tööpinnal, vesi/kanalisatsioon, pimendamisevõimalus, projektsioonitehnika, vähemalt üks interneti-ühendusega arvutitöökoht iga 5 õpilase kohta, printimis- ja skannimisvõimalus, vähemalt üks foto- ja videokaamera, reguleeritava kõrgusega molbertid koos joonistusalustega ning tööde kuivatamise, hoiustamise ja eksponeerimise võimalused.
2. Kool võimaldab kooli õppekavas nimetatud praktiliste tööde tegemiseks töövahendid ja -materjalid.

1.6. Hindamine

Õpitulemusi hinnates lähtutakse gümnaasiumi riikliku õppekava üldosas ja teistes hindamist reguleerivates õigusaktides esitatud hindamise käsitlusest. Hindamise eesmärk on anda õpilasele motiveerivat tagasisidet, arendada eneseanalüüsi oskust ning toetada tema visuaalse väljendusviisi leidmist ja arendamist.

Hindamise objekt on nii tööprotsess kui ka lõpptulemus (loovtööde arendamise eksperimendid ja valminud teos, visuaalne väljendusoskus ja aruteludes osalemine, kunstiteose analüüs ja uurimistöö jne). Õpilane võib aktiivselt osaleda hindamises nii oma arengu teadliku jälgimise (nt õpimapp, portfoolio) kui ka oma valikute ja arvamuste põhjendamise kaudu.

Õpilane peab alati teadma, mida hinnatakse ning mis on hindamise lähtekohad ja kriteeriumid. Ülesannete laadi valides ja hindamisaspekte kindlaks määrates tuleb väärtustada oskust leida asjakohast infot, seda tõlgendada ja järeldusi teha. Kirjalikke ülesandeid hinnates arvestatakse eelkõige töö sisu, kuid parandatakse ka õigekirjavead, mida hindamisel ei arvestata.

2. I kursus „Kunsti ajalugu ja muutuv olemus“

Õpitulemused:

- seostab kunsti arengusuundi ja ilminguid ühiskonnaelu korralduse, religiooni, teaduse, tehnoloogia jm mõjudega; on salliv kultuurierinevuste suhtes;
- oskab analüüsida ja tõlgendada kunstiteost erinevatel meetoditel;
- teab ja tunneb keskaja ja uusaja kunstistiile ja oskab neid eristada;
- teab ja tunneb erinevaid 19. sajandi kunstivoole ja –stiile, oskab neid eristada;
- rakendab oma ideede väljendamiseks sobivaid visuaalseid jm kunstilisi väljendusvahendeid ning tehnilisi töövõtteid ja -vahendeid; oskab ning julgeb eksperimenteerida;
- on oma loovates lahendustes eetiline, mõistab kunstniku vastutust; arvestab keskkonna- ja kultuuripärandi kaitse nõudmisi;
- tunneb visuaalse kultuuri kui valdkonna ülesehitust ja seoseid peamiste tegevusalade tasandil (kunst, arhitektuur, disain, visuaalne kommunikatsioon jne).

Õppesisu

1. Kunsti roll eri ajastutel. Kunstikultuuri üldistav ajatelg

Kunstnik ja tema kaasaeg. Kunstiteos ja vaataja.

Kunstiteoste sõnum ja vorm eri ajastutel.

Lugude ja sümbolite ringlus läbi sajandite.

Kunstiteoste analüüsi ja tõlgendamise erinevad meetodid (nt vormiline, märgiline, sotsiaalne).

Kunsti tekkimine. Vanimad kõrgkultuurid. Mesopotaamia. Egiptus.

Antiikaja kunst. Vana-Kreeka. Vana-Rooma.

Keskaja kunst. Romaani stiil. Gooti stiil. Kunst ja religioon.

Renessanss. Vararenessanss. Kõrgrenessanss. Inimesekeskse maailmapildi kujunemine. Kunst ja teadus. Trükikunsti leiutamine.

Barokk. Kunst kiriku ja valitsejate teenistuses. **Klassitsism.** Antiikpärandi mõju ja valgustusajastu ideed.

Sama sajand, erinevad vaated. **Romantism**. Mäss korra vastu. **Realism**. Tõearmastus. **Juugend**. Tervikliku stiili taotlus.

2. Ajastute kunsti võrdlevad teemad

Värvikasutus ja kompositsioon teoste sõnumi teenistuses.

Eri ajastute kunsti ja muusika kokkukõlad.

Illusioonid ja emotsioonid kunstis.

Inimene kunstis: staatus, suhted, tegevused.

Õukonnakunstist argielu kujutamiseni.

Pildilised sümbolid koopamaalist grafitini.

Kunstniku rollid: käsitöölaine, leiutaja, ajaloolane, geenius, boheem, staar jne.

Kunstiinstitutsioonid. Tuntuimad galeriid ja muuseumid.

Iga õppeaasta algul valib õpetaja sõltuvalt õpilaste huvist ja kontingendist kolm teemat, konkreetseks õppeaastaks tehtud valik kajastub õpetaja töökavas.

Valitud teemad toetavad kunsti kui nähtuse mõistmist eri ajastutel erinevatest vaatepunktidest lähtuvalt.

3. Loomingulised ja uurimuslikud projektid, õppekäigud

Käsitletavate teemade endast ja nüüdisajast lähtuv tõlgendamine. Isiklik vaatenurk.

Visuaalse materjali kogumine, süstematiseerimine ja analüüsimine.

Oma ideega sobivate väljendusvahendite valimine ja töö tegemine (joonistus, maal, kollaaž, ruumiline objekt, digitaalne pilt, video, performance jne).

Töö esitlemine ja oma valikute põhjendamine.

Kunstiteose analüüs ja loov interpreteerimine.

Projektid ja õppekäigud on seotud erinevate õpikeskkondadega: ateljee, loodus- ja linnakeskkond, muuseum, näitus, virtuaalkeskkond jne.

3. II kursus „Nüüdiskunsti sünnid ja arengusuunad“

Õpitulemused

- Teab ja tunneb 20. ja 21.sajandi kunstistiile, oskab neid analüüsida ja luua seoseid, iseloomustab üldjoontes kunstiteoste ajalist ja stiililist kuuluvust;
- seostab kunsti arengusuundi ja ilminguid ühiskonnaelu korralduse, religiooni, teaduse, tehnoloogia jm mõjudega; on salliv kultuurierinevuste suhtes
- tunneb visuaalse kultuuri kui valdkonna ülesehitust ja seoseid peamiste tegevusalade tasandil (kunst, arhitektuur, disain, visuaalne kommunikatsioon jne);
- märkab ning mõistab kunsti ja visuaalkultuuri mõjusid ühiskonnale ning keskkonnale nii ajaloo kui ka tänapäeval
- tõlgendab ning analüüsib nüüdiskunsti teoseid ja erinevaid teostusviise (nt maal, installatsioon, video, kohaspetsiifiline kunst) ning märkab nüüdiskunsti seoseid teiste valdkondadega (nt meedia, reklaam, poliitika
- väärtustab uuenduslikku, inimsõbralikku ja keskkonnasäästlikku arhitektuuri ja disaini; analüüsib ning võrdleb esemelise keskkonna ja visuaalse kommunikatsiooni ilminguid;
- püstitab iseseisvalt loomingulisi ja uurimisülesandeid ning otsib neile lahendusi, arendades kontseptsioone ja kavandades teoseid;
- rakendab oma ideede väljendamiseks sobivaid visuaalseid jm kunstilisi väljendusvahendeid ning tehnilisi töövõtteid ja -vahendeid; oskab ning julgeb eksperimenteerida;
- on oma loovates lahendustes eetiline, mõistab kunstniku vastutust; arvestab keskkonna- ja kultuuripärandi kaitse nõudmisi;
- esitleb oma loomingut ja uurimistulemusi, kasutades ainealast terminoloogiat.

Õppesisu

1. Kunsti muutumine

Kunst moderniseeruvajal ajalul. Usk ühiskonna ja kunsti progressi.

Tehnoloogia ja linnastumise võidukäik. Modernistlik arhitektuur ja tööstusdisain. Funktsionalism. Fotograafia ja illustreeritud ajakirjanduse levik ning mõju kunsti muutumisele.

Modernistliku kunsti suunad: impressionism, postimpressionism, fovism, ekspressionism, futurism, kubism, konstruktivism, funktsionalism, abstraktsionism, dada, sürrealism. Isikuvabaduse manifestatsioon.

Abstraktne versus figuratiivne kunst. Kunst totalitaarsetes riikides: sotsialistlik realism, natsionaal-sotsialistlik kunst. Puhas kunst väljaspool elu: abstraktne ekspressionism, minimalism, opkunst jne. Kunst ja sotsiaalsed liikumised.

Postmodernism ja nüüdiskunst. Vaatenurkade paljus.

Popkunst. Hüperrealism. Igapäevaelu tungimine kunsti. Happening, kehakunst, maakunst. Kontseptualism, idee kui kunst. Kunstiteose kui objekti kadumine. Kunstiliikide piiride hajumine. Postmodernistlik kunst. Mäng minevikuga, tsitaat, remiks, paroodia.

Sotsiaalkriitiline kunst. Kunstnike ja vaatajate koostöö. Kollektiivsus ja anonüümsus kunstis.

Kunstimeediumide paljus. Maalikunst. Installatsioon. Fotokunst. Videokunst. Performance. Kunst linnaruumis. Interaktiivne meediakunst. Netikunst.

Keskkond. Disain. Visuaalne meedia.

Inimsõbraliku ja turvalise elukeskkonna loomine: linnaplaneerimine, arhitektuur, maastikuarhitektuur, tootedisain, graafiline disain jne.

Disainimine kui probleemilahendus. Erinevad vaatenurgad: funktsionaalsus ja esteetika, eetiline ja kultuuriline sõnum. Innovatsioon ning keskkonnateadlikkus disainis ja arhitektuuris.

Meediakeskkond. Meediatarbija kui mõjutaja ja mõjutatav. Erinevad suhtluskeskkonnad. Väljendusvahendid visuaalses kommunikatsioonis.

Muinsus- ja keskkonnakaitse ning autoriõiguste probleemistik.

2. Nüüdiskunsti nähtusi võrdlevad teemad

Abstraktsus ja kujutavus kunstis: vorm, kujund, värv, tähendus.

20. sajandi nn realismid: sürrealismist ja sotsrealismist kuni hüperrealismi ja videokunsti. Kunstiteos ja kontekst: vaatajad, koht ning aeg.

Kunsti suunad/stiilid ja paralleelid teistes kunstiliikides: muusika, film, kirjandus, teater jt. Kunstiajaloo stiilide ja teoste tsitaadid nüüdisaja kunstis ja visuaalkultuuris.

Disaini muutumine: puhtast vormist ning funktsioonist emotsioonide ja fantaasiateni. Kunsti, arhitektuuri ja disainiga seotud elukutsed.

Iga õppeaasta algul valib õpetaja sõltuvalt õpilaste huvist ja kontingendist kolm teemat, konkreetseks õppeaastaks tehtud valik kajastub õpetaja töökavas.

Valitud teemad aitavad mõista nüüdiskunsti erinevaid ilminguid. Valida kuni kolm teemat.

Sõltuvalt õpilaskonnast toimub kolme teema valik igal aastal ja see valik väljendub töökavas.

3. Loomingulised ja uurimuslikud projektid, õppekäigud

Käsitletavate teemade endast, oma kogemustest ja nüüdisajast lähtuv tõlgendamine.

Visuaalse materjali kogumine, süstematiseerimine ja analüüsimine.

Oma ideega sobiva väljendusvahendi valimine ja töö tegemine (joonistus, maal, kollaaž, ruumiline objekt, digitaalpilt, video, performance jne).

Pildi ja teksti koosmõjud (graafiline kujundus, logo, kirjakujundus). Probleemilahenduslikud disainiülesanded (mudel, joonis, eksperiment materjalidega jne).

Töö esitlemine ja oma valikute põhjendamine.

Kunstiteose analüüs ja loov interpreteerimine.

Projektid ja õppekäigud on seotud erinevate õpikeskkondadega: ateljee, loodus- ja linnakeskkond, muuseum, näitus, virtuaalkeskkond jne.